

Актуальні питання застосування Європейської конвенції з прав людини в контексті проведення АТО

Мазур Микола Вікторович
суддя Попаснянського районного суду Луганської
області,
кандидат юридичних наук, доцент

ст. 204-3 КУпАП.

НААУ

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Порушення порядку переміщення товарів до району або з району проведення АТО

Справа № 423/1214/15-п

У цій справі суд з посиланням на рішення ЄСПЛ у справах **«Лучанінова проти України»** та **«Вєренцов проти України»**, зробив висновок, що притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст.204-3 КпАП України можливе лише у випадку порушення особою порядку переміщення товарів до району або з району проведення АТО, встановленого КМУ за поданням СБУ. Оскільки на момент вчинення відповідних дій такий порядок КМУ не був встановлений, суд закриття справу за відсутністю складу правопорушення.

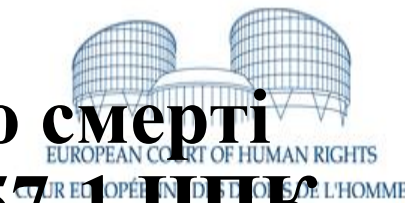

Згідно Конституції порядок проведення мирних зібрань має регулюватися Законом, якого на даний момент не існує...

«Тому неможливо дійти висновку про те, що «порядок», зазначений у статті 185-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, був визначений достатньо точно для того, щоб надати заявникові можливість передбачити, тією мірою, якою це було обґрунтовано обставинами, наслідки його дій... Суд повторює..., що, хоча таке правопорушення як порушення порядку проведення демонстрацій передбачалося Кодексом України про адміністративні правопорушення, його підстава, тобто, власне порядок проведення демонстрацій, не була з належною чіткістю встановлена національним законодавством... За відсутності чіткого та передбачуваного законодавства, що визначає правила проведення мирних демонстрацій, покарання заявника за порушення неіснуючого порядку було несумісним зі статтею 7 Конвенції»

Встановлення факту народження або смерті дитини на окупованій території (ст. 257-1 ЦПК України)

Справа № 423/620/16-ц

У цій справі суд встановив факт смерті особи на окупованій території. При цьому при оцінці в якості доказу медичного свідчення про смерть, виданого медичною установою, що знаходиться на окупованій території, суд виходив із загальних принципів, сформульованих у висновку Міжнародного суду ООН ("**Намібійські винятки**") та розвинутих у рішеннях ЄСПЛ «**Кіпр проти Туреччини**» (*Cyprus v. Turkey*, 10.05.2001) та «**Мозер проти Республіки Молдови та Росії**» (*Mozer v. the Republic of Moldova and Russia*, 23.02.2016).

Консультативний висновок Міжнародного суду ООН від 21 червня 1971 року «Юридичні наслідки для держав щодо триваючої присутності Південної Африки у Намібії»:

Держави - члени ООН зобов'язані визнавати незаконність і недійсність триваючої присутності Південної Африки в Намібії, але «у той час як офіційні дії, вчинені урядом Південної Африки від імені або щодо Намібії після припинення дії мандата є незаконними і недійсними, ця недійсність не може бути застосовна до таких дій як, наприклад, реєстрація народжень, смертей і шлюбів».

Мозер проти Республіки Молдови та Росії:

«першочерговим завданням для прав, передбачених Конвенцією, завжди має бути їх ефективна захищеність на території всіх Договірних Сторін, навіть якщо частина цієї території знаходиться під ефективним контролем іншої Договірної Сторони [тобто є окупованою]»

Экстерриториальная юрисдикция ЕСПЧ и “проблемные территории”

Северный Кипр

Лоизиду против Турции (Loizidou v. Turkey, 18.12.1996)

Кипр против Турции (Cyprus v. Turkey, 10.05.2001)

Демополос против Турции (Demopoulos and others v. Turkey, 01.03.2010)

Экстерриториальная юрисдикция ЕСПЧ и “проблемные территории”

Приднестровье

**Илашку против России и Молдовы (Ilaşcu and others v.
Russia and Moldova, 08.07.2004)**

**Катан против России и Молдовы (Catan and others v.
Russia and Moldova, 18.10.2012)**

**«Мозер против Республики Молдовы та России» (Mozer v.
the Republic of Moldova and Russia, 23.02.2016)**

НААУ

Мозер против Республики Молдовы и России:

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

«Суд поддерживает выводы, сделанные в делах «Илашку и другие», «Иванцок и другие» и «Катан и другие» ..., о том, что ПМР продолжает существовать и противостоит молдавским и международным усилиям по урегулированию конфликта и установлению демократии и верховенства права в регионе, только благодаря российской военной, экономической и политической поддержке. В этих условиях высокая степень зависимости ПМР от поддержки России убедительно показывает, что Россия продолжает осуществлять эффективный контроль и решающее влияние на власти ПМР (см. Катан и другие, § 122). Отсюда следует, что заявитель в рассматриваемом случае подпадает под юрисдикцию России, в соответствии со статьей 1 Конвенции»

Экстерриториальная юрисдикция ЕСПЧ и “проблемные территории”

Нагорный Карабах

Чирагов и другие против Армении (Chiragov and others v. Armenia, 13216/05, 14.12.2011)

Саргсян против Азербайджана (Sargsyan v. Azerbaijan, 40167/06, 14.12.2011)

Стаття 15

Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації

- 1. Під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації, будь-яка Висока Договірна Сторона може вживати заходів, що відступають від її зобов'язань за цією Конвенцією, виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим її зобов'язанням згідно з міжнародним правом.**
- 2. Наведене вище положення не може бути підставою для відступу від [статті 2](#), крім випадків смерті внаслідок правомірних воєнних дій, і від [статей 3, 4](#) (пункт 1) і [7](#).**

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про Заяву Верховної Ради України

"Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод"

21 травня 2015 року

№ 462-VIII

“Заява про відступ...” передбачає:

повну відповідальність за дотримання прав людини на території АРК, ОРДЛО несе РФ;

Збройна агресія становить суспільну небезпеку, що загрожує життю нації в розумінні п.1 ст.15 Конвенції;

ЗУ “Про боротьбу з тероризмом” передбачена можливість превентивного затримання до 30 діб за санкцією прокурора (ст.5,6,13 Конвенції);

ЗУ Про внесення змін до КПК щодо особливого режиму досудового розслідування... передає повноваження слідчих суддів прокурорам у разі неможливості першими виконувати свої повноваження (ст.5,6,8,13 Конвенції);

“Заява про відступ...” передбачає:

- 5) ЗУ змінена підсудність і підслідність у зоні АТО (ст.6 Конвенції);
- 6) ЗУ “Про військово-цивільні адміністрації” передбачена можливість обмеження пересування, руху транспорту, можливість проведення оглядів і речей, ТЗ, службових приміщень і житла, крім обмежень, встановлених Конституцією (ст.5,8 Конвенції, ст.2 Протоколу №4);

ЕСПЧ:

ЕСПЧ признал обоснованность аргументов правительства об отступлении:

Lawless v. Ireland (no. 3) - 1 июля 1961 года

Ireland v. the United Kingdom - 18 января 1978 года

Brannigan and McBride v. the United Kingdom - 26 мая 1993 года

Комиссия признала необоснованным отступление

Denmark, Norway, Sweden and the Netherlands v. Greece ("The Greek Case") -

5 ноября 1969 года

ЕСПЧ признал, что угроза существовала, но не было острой необходимости

применять к заявителю такие меры:

Aksoy v. Turkey - 18 декабря 1996 года

A. and Others v. the United Kingdom 19 февраля 2009 года

